

In Vitro Viljatamise Tehnika, Eelised ja Globaalne Vaade

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eesti
Tõuloomakasvatajate Ühistu ja Eesti Lihaveisekasvatajate
Seltsi

Aretuskonverents
November 7, 2024

Lotte Stroebech,
DVM, PhD

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Stroebeck
media

Akadeemiast tööstusesse 3 IVF seotud ettevõtet Taanis

ARTSMedia Denmark

Stroebech Media

Stroebech IVF Universe

ARTSMedia Denmark

– Where new life begins

Tooted reproduktiivtehnoloogiate
jaoks humaanmeditsiinis

Stroebechmedia
Assisted Reproduction Techniques in Animals

IVF lahused loomade
reproduktiivtehnoloogiate jaoks

STROEBECH-IVF UNIVERSE

Aitamaks teid edule on meie kirg!

Embrüotehnoloogiad : OPU võimas tööriist

Näide: 6 kuulise perioodi jooksul # arv vasikaid ühelt doonor lehmalt

MOET: 6 embrüot/loputus
2 kuu tagant , 50 % tiinestuvus
9 vasikat

OPU-IVP: 4 embrüot/OPU
1 nädal vahet, 50 % tiinestuvus
48 vasikat

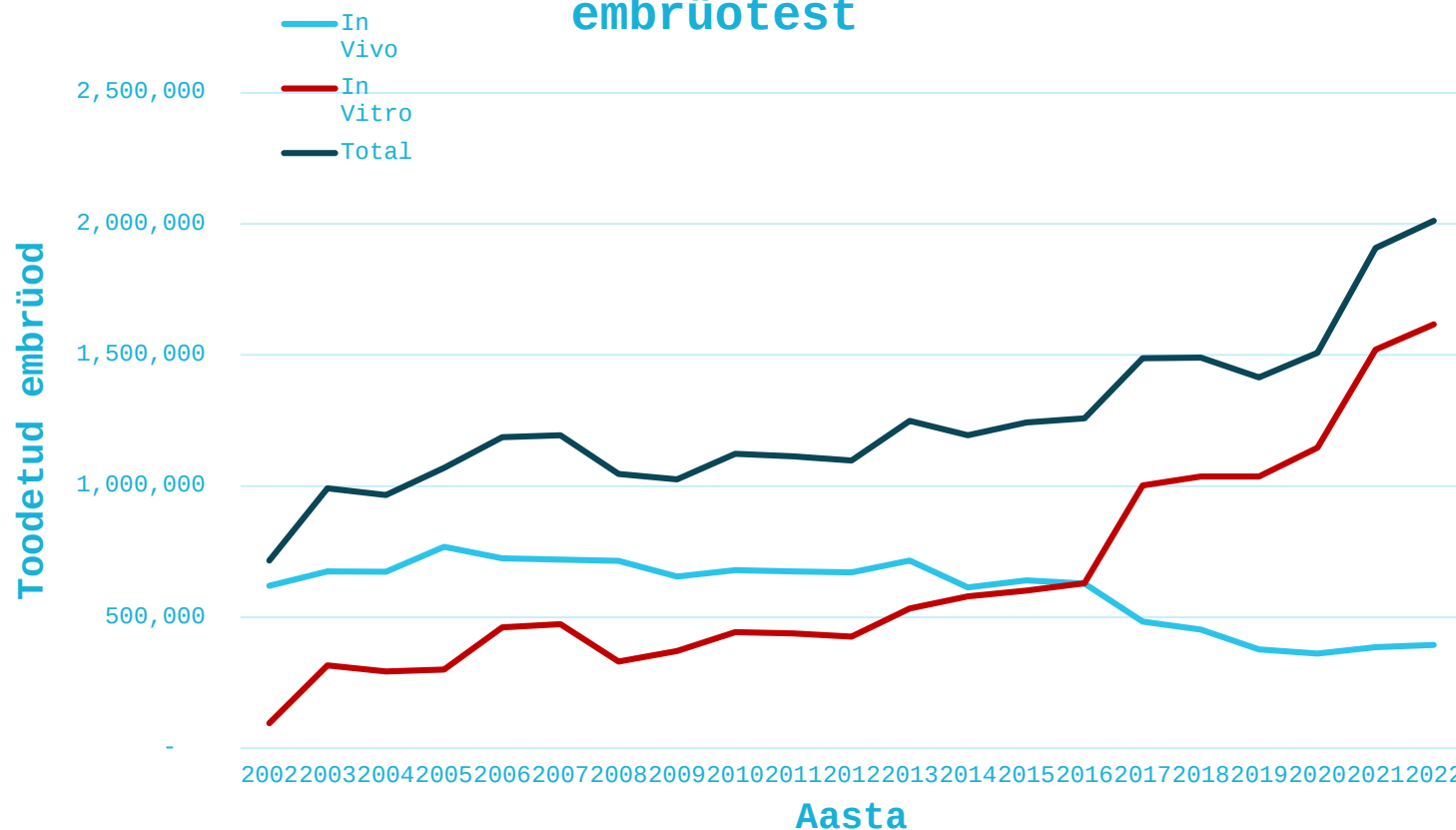
↑ Kanditaatide arv

↓ Põlvkonna vahetus

↑ Paaritamine eliit doonor emastega

2022 Embrüote tootmise statistika

Globaalne arvuline ülevaade *in vivo* saadud vs. *in vitro* toodetud veiste embrütest

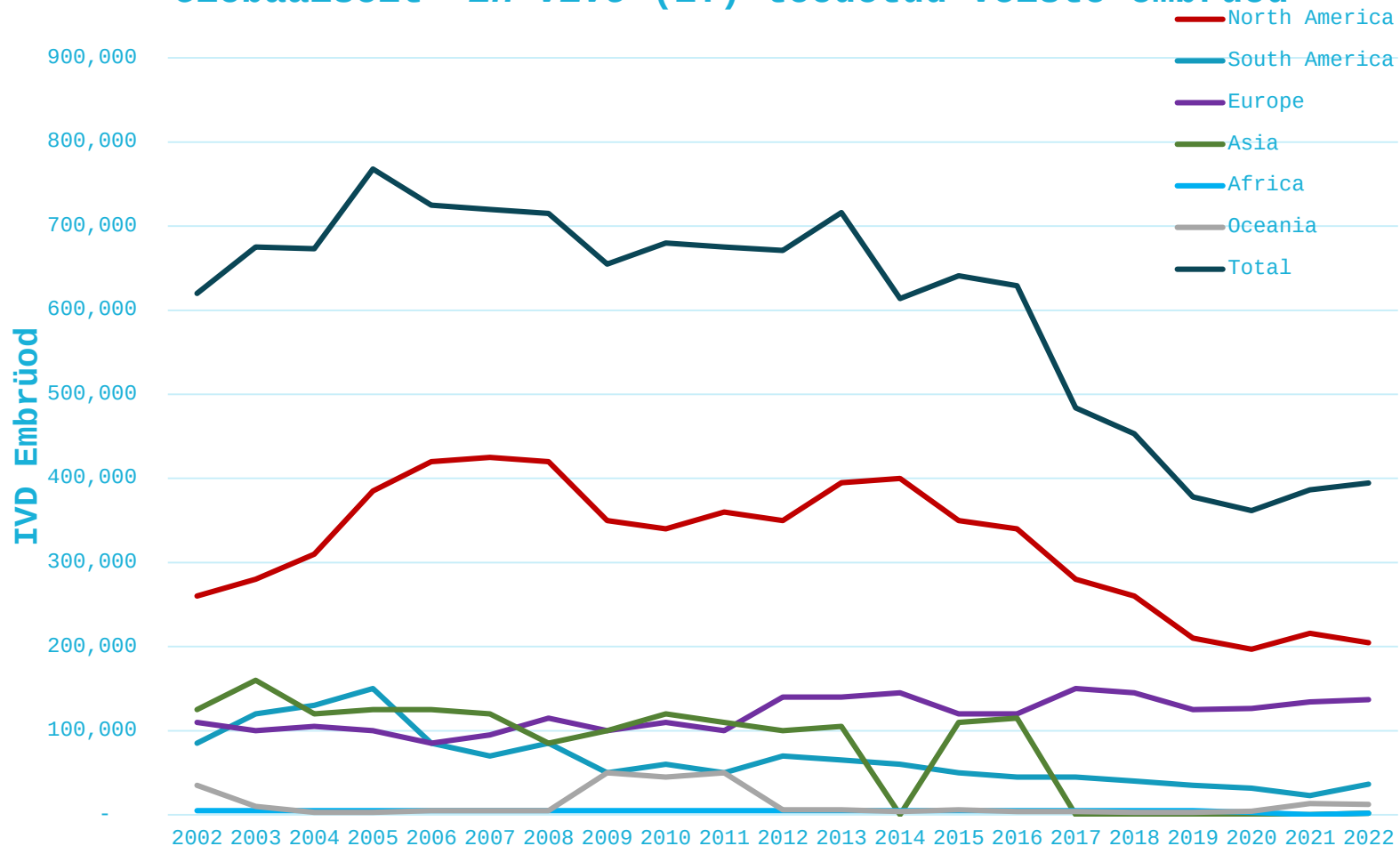

Eelduste kohaselt ainult 17% tegelikust embrüote tootmisest registreeritakse läbi andmekogumis komiteede.

2022 Embrüote tootmise statistika

Globaalselt *in vivo* (ET) toodetud veiste embrüüd

Eelduste kohaselt ainult 17% tegelikust embrüote tootmisest registreeritakse läbi andmekogumis komiteede

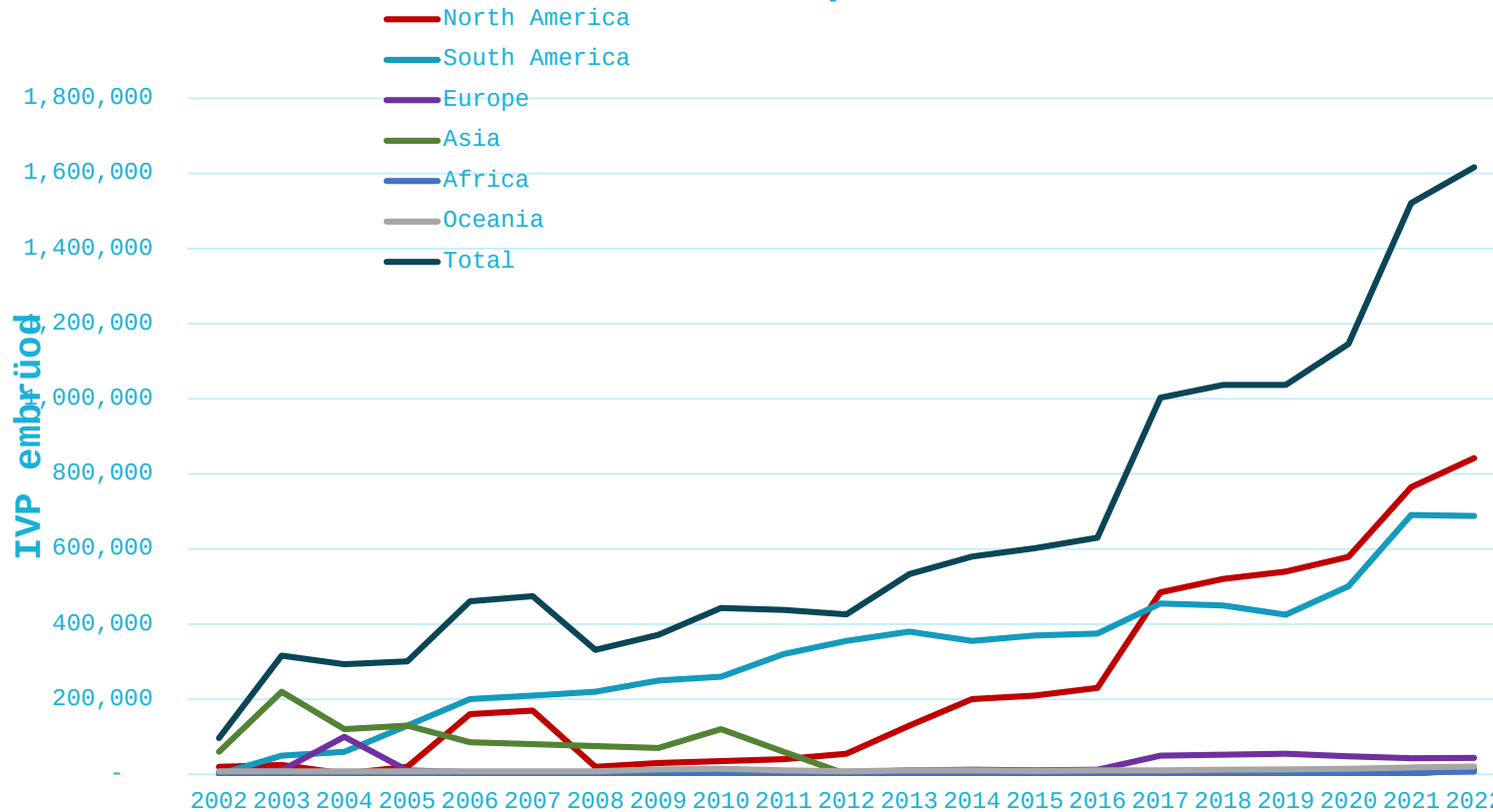

2022 Embrüote tootmise statistika

Veiste *in vitro* toodetud embrüote jaotus mandrite kaupa

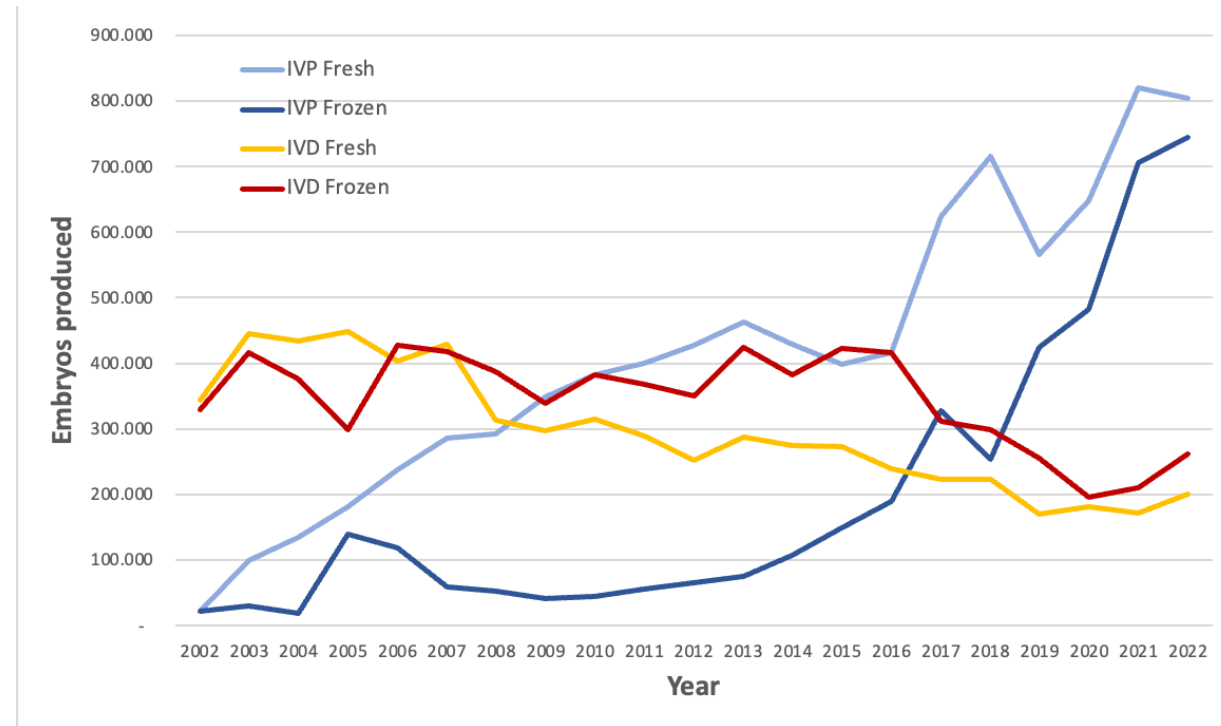
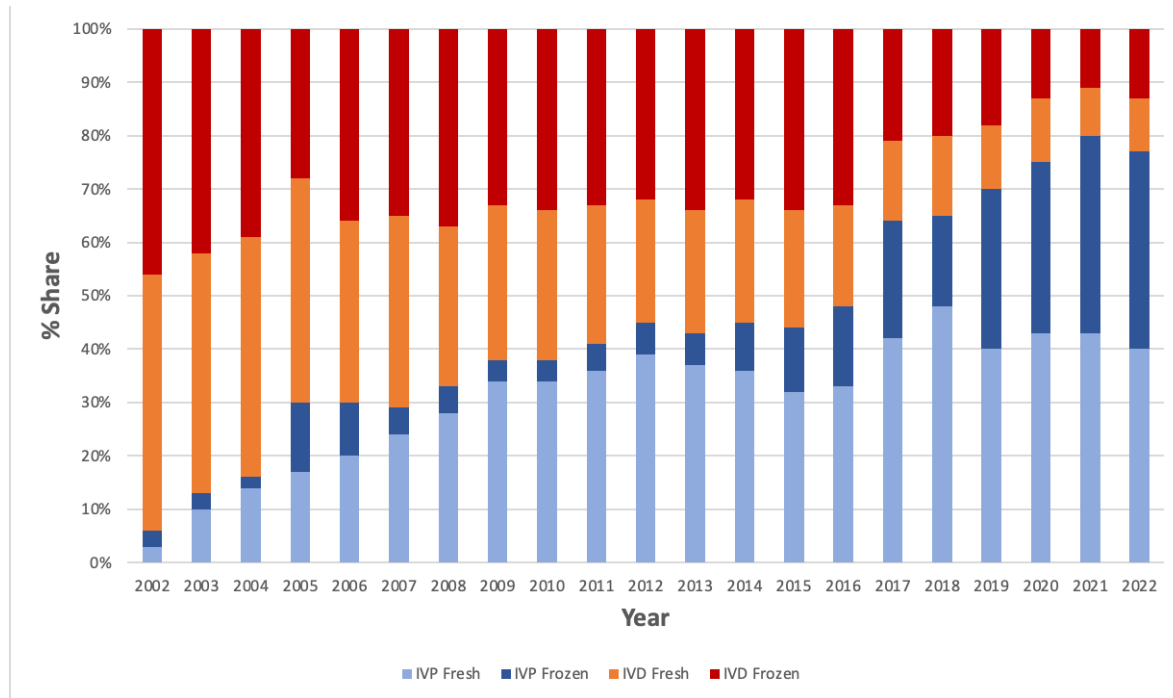
Eelduste kohaselt ainult 17% tegelikust embrüote tootmisest registreeritakse läbi andmekogumis komiteede

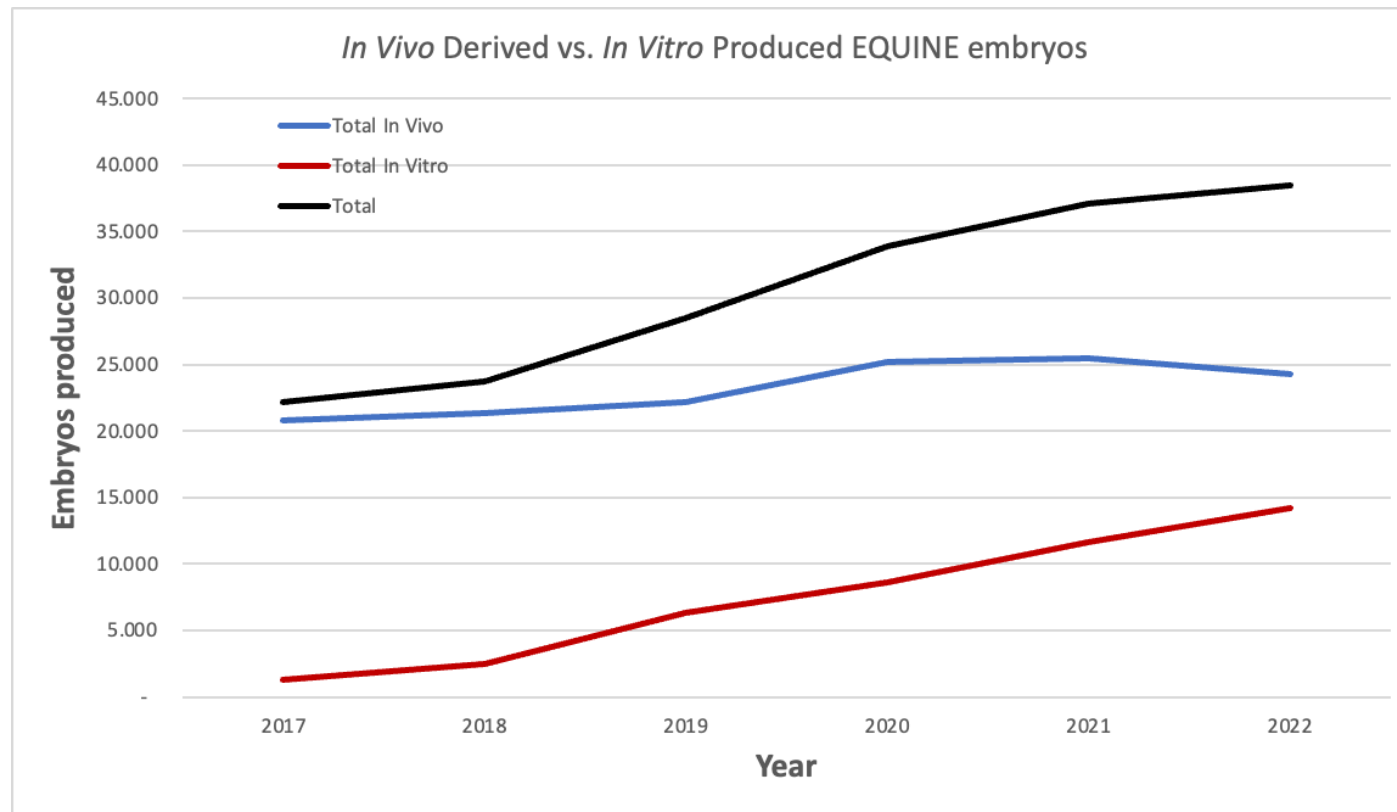

Värske vs. Külmutatud veistel

2022 Embrüote tootmise statistika

Hobuste embrüote globaalne toodang

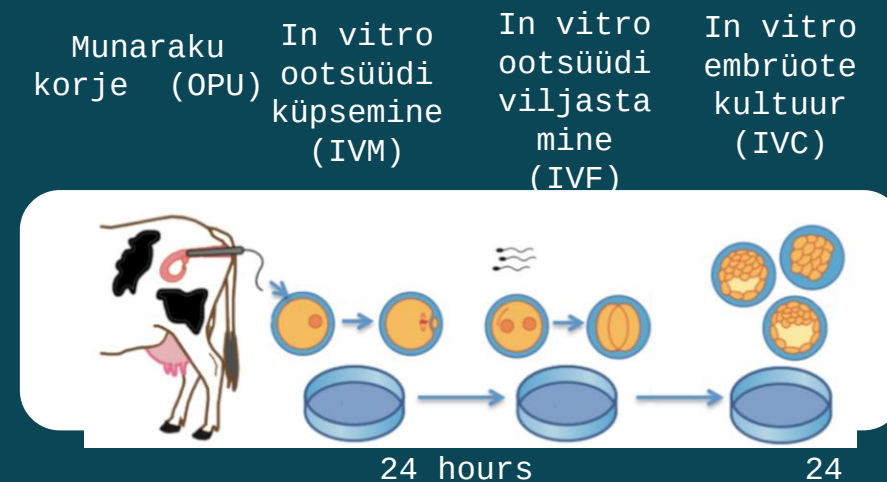

IVF embrüote loomise sammud

- Labori sisustamine, seadmed , KK ja SP
- Ootsüütide aspireerimine ja küpsemine (IVM)
- Sperma ettevalmistus
- Viljastamine(IVF)
- Kumuluse rakkude eemaldamine ja kultiveerimine (IVC)

In vitro embrüote tootmine (IVP)

IVP labori sisseseade

Laminaar tõmbekapp
Inkubaator: suur või lauapealsed

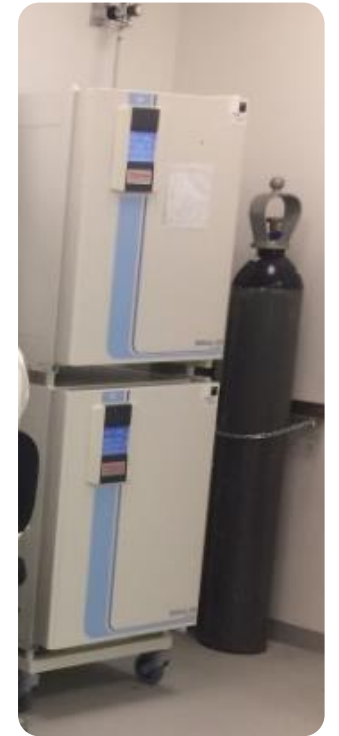
CO₂ inkubaator. Madal hapnikutase on IVC jaoks vajalik Sisseehitatud gaasigisti või eelevalt segatud tri-gaas

Külmik

Tsentrifuug sperma ettevalmistuseks - 328 g

CO₂ inkubaatorid

SP on tähtsad - gaasi kontsentratsioon ja temperatuur

Labori varustus ja plastik

- Külmik
- CO₂ ja madala O₂ inkubaatorid
- Soojendusalus
- Laminaar tõmbekapp
- Plokk-soojendid
- 2, 10, 200, 1000 ul pipetid
- Kumuluse rakkude eemaldamise pipetid
- Ootsüütide/embrüote transpordimahutid
- Külmutamine/vitrifikatsioon
- Sperma ja stereo mikroskoop
- Tsentrifuug

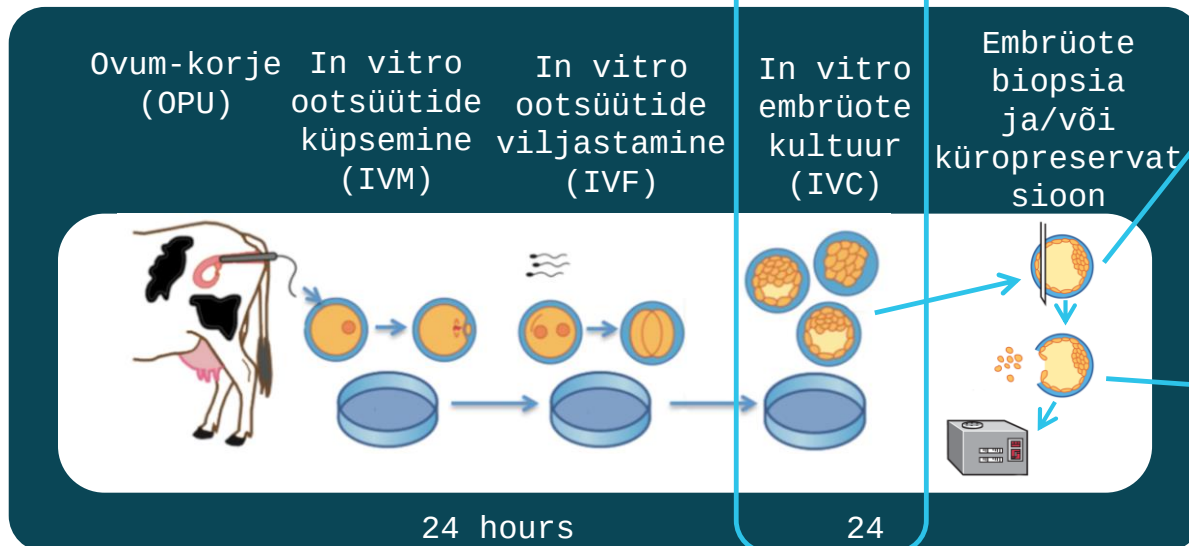
KASUTA AINULT IVF TASEME ÜHEKORDSEID PLASTTOOTEID

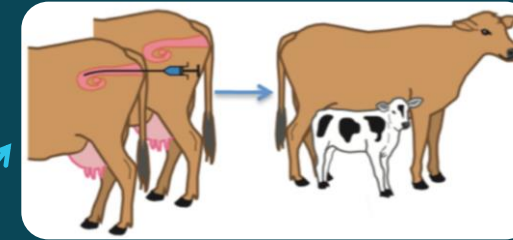

Küpsemine

In vitro embrüote tootmine (IVP)

Embrüote siirdamine

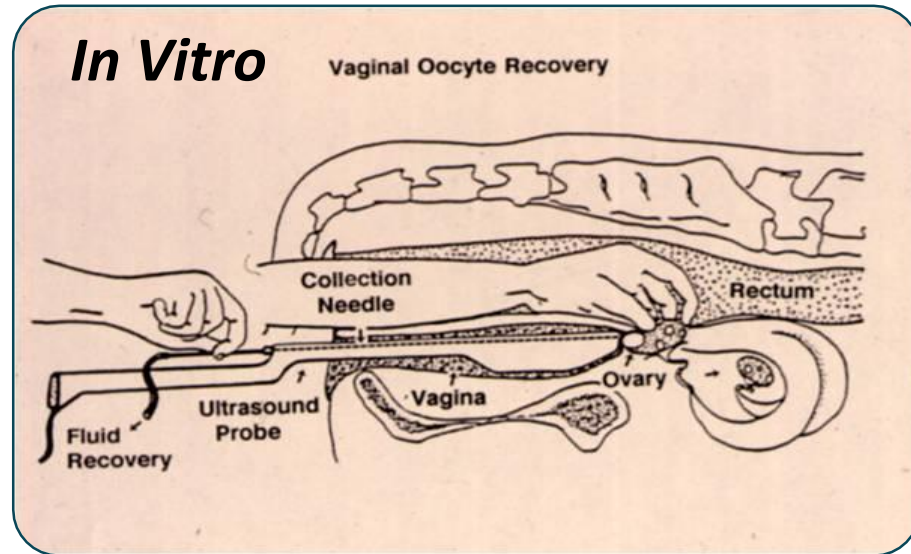
9 months

SNP-kiip embrüote geneetiline selektsioon

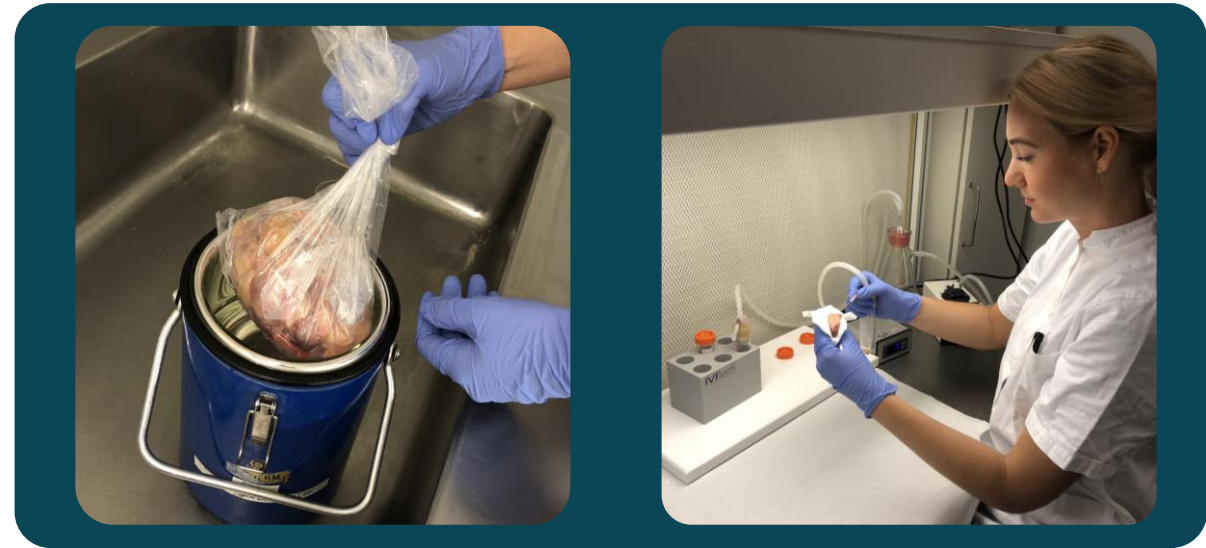

Ootsüütide aspireerimine IVP

Kaks meetodit ootsüütide saamiseks

Folliikulipunktsioon ultraheli abil (OPU)

Ootsüütide aspireerimine tapamajast pärit munasarjadest

Lahused munasarjade kogumise päeval

Päev -1 (IVM) Munasarjade kogumis päev

Hepes puhvertatud pesulahus

Küpsemine, IVM – lahus - CO₂ - ga tasakaalustamine vähemalt 2 tundi enne kasutamist
või

Hepes-küpsemine, IVM-keskkond küpsemiseks transpordi ajal ei vaja CO₂ tasakaalustamist, ainult soojendamist temperatuurini 38,8°C

OPU lahus munarakkude kogumiseks
või

0,9% NaCl (soolalahus) tapamajast kogutud munasarjade pesemiseks

Ei mingit õli - PBS ei ole OPU jaoks

Tapamaja munasarjad

NB Ainult toiduaine tööstuse plastik

Märkida aeg millal munasarjad jõuavad laborisse

Mõõda munasarjade temperatuur transpordil

Pese soolalahusega

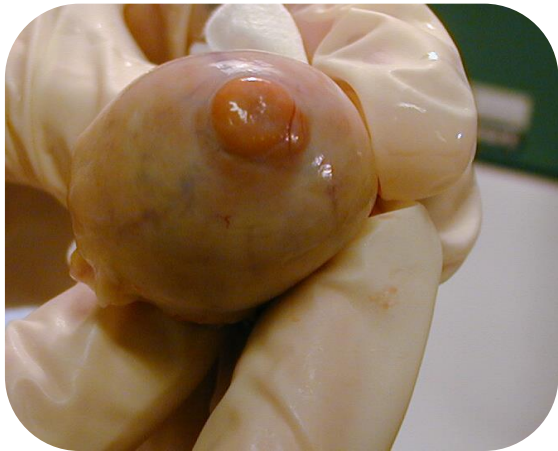

Ideaalis hoitakse temperatuur 30-33 kraadi Celsiust

Veiste munasarjad tapamajast IVM

Päev -1

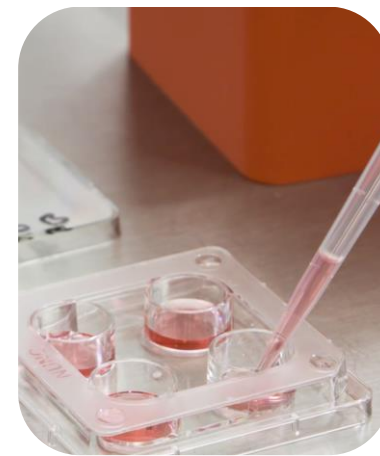
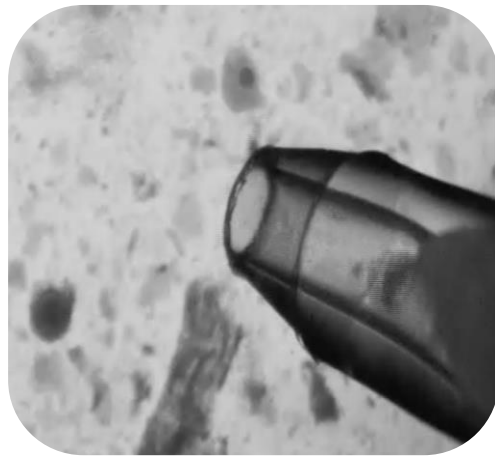
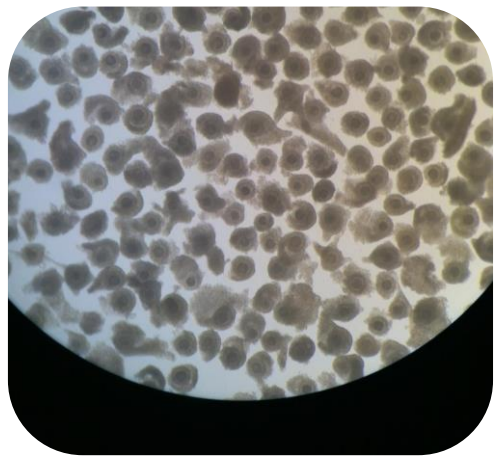

Foliikulid üle 2 mm ja vähem kui 10-15 mm aspireeritakse

Katsutites sisaldub 150 μ l hepariini
ja mida hoitakse soojas (30-33 °C)
Aspireeri, ära viiluta

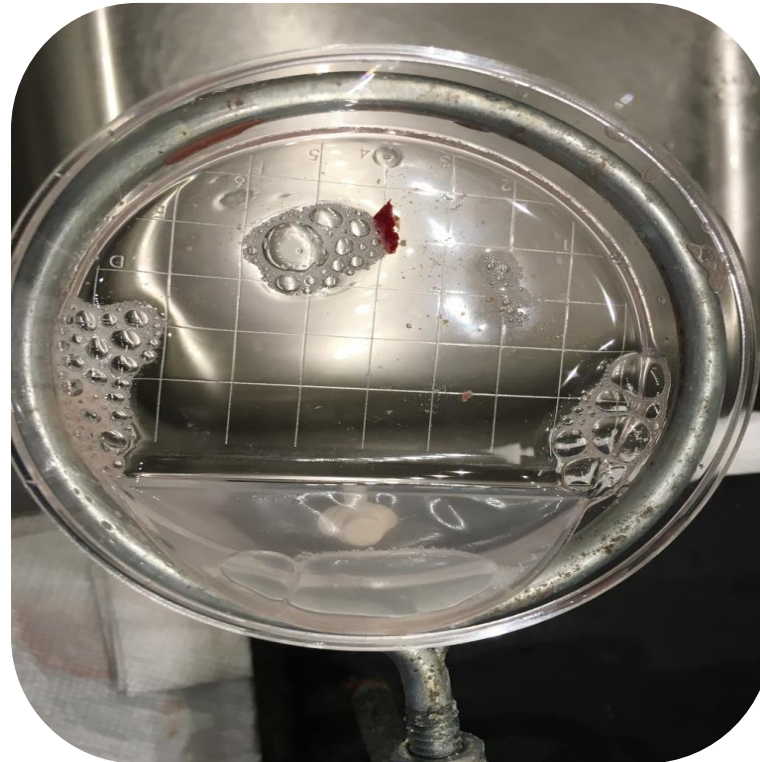
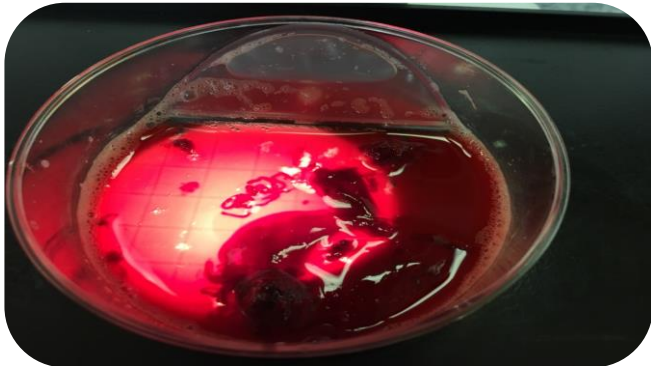
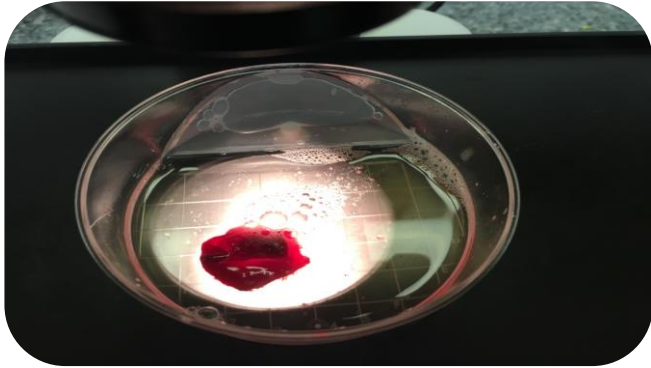

Ootsüütide loputamine tapamaja munasarjadest

Otsi, pese mitu korda tee viimane loputus kasvulahuses enne viimast ümbertõstmist ja CO2 inkubaatori keskkonda viimist

Ootsüütide pesu pärast OPU-t

Välgi vere hüübeid

Mõned hoiavad pumpa pidevalt töös

Mõned jätavad selle aspireerimise ajaks seisma

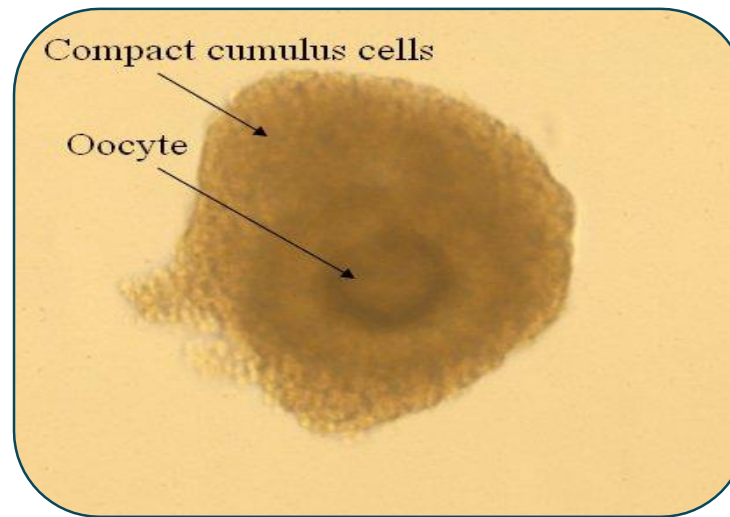
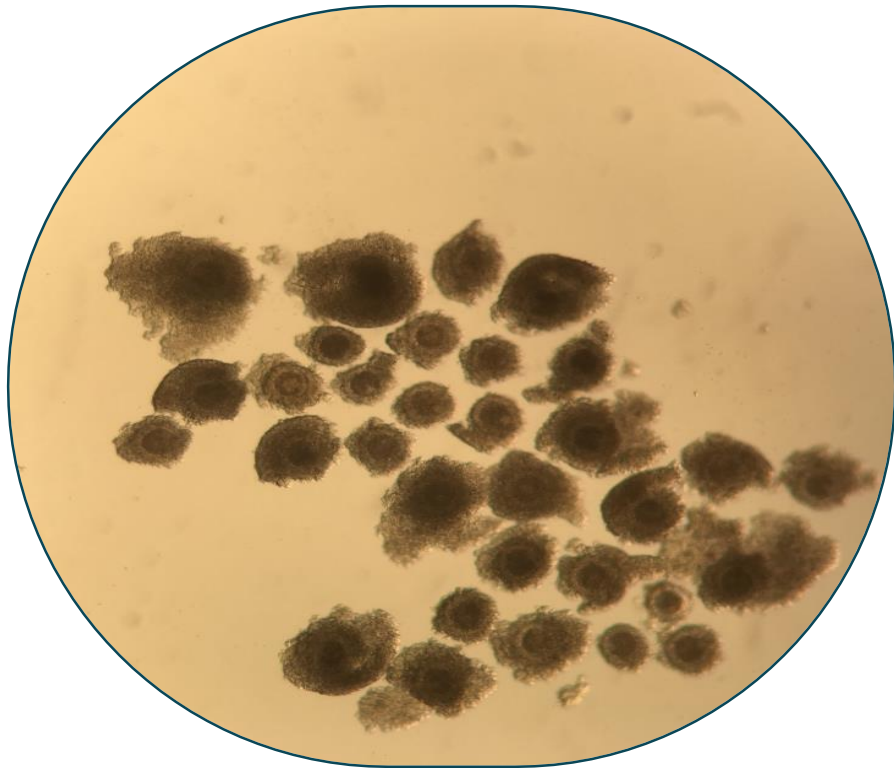
Veendu et filter ei kuivaks ära.

Ebaküpsed ootsüüdid OPU-st

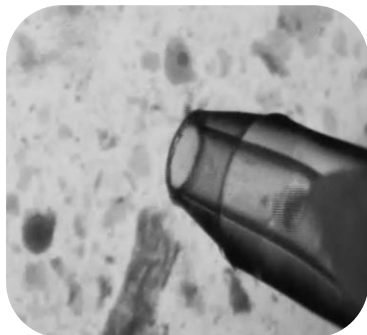
ÄRGE EEMALDAGE KUMULUSE RAKKE

Nad on tähtsad küpsemisel ja viljastamisel

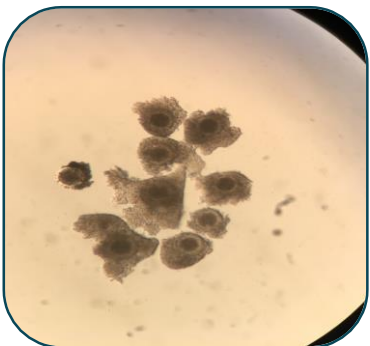

Ootsüütide otsimine pärast OPU-t

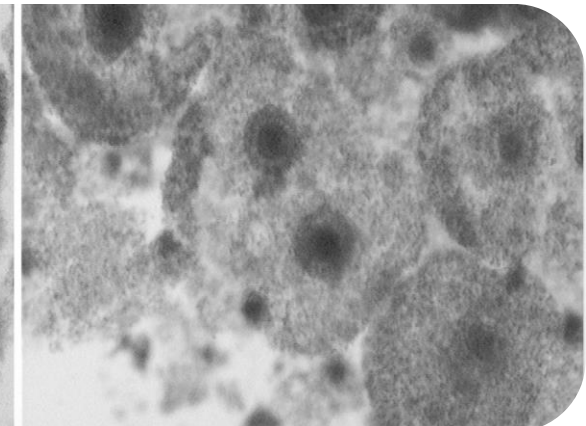
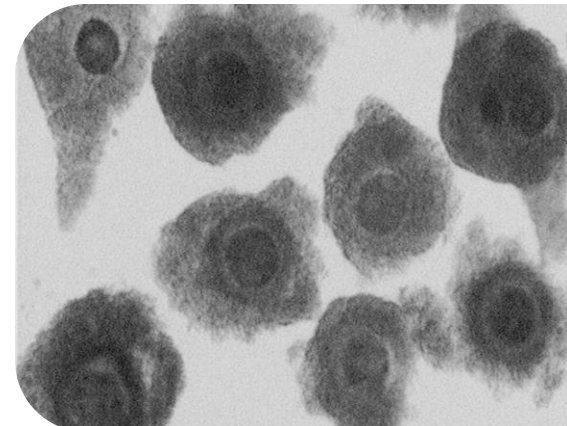
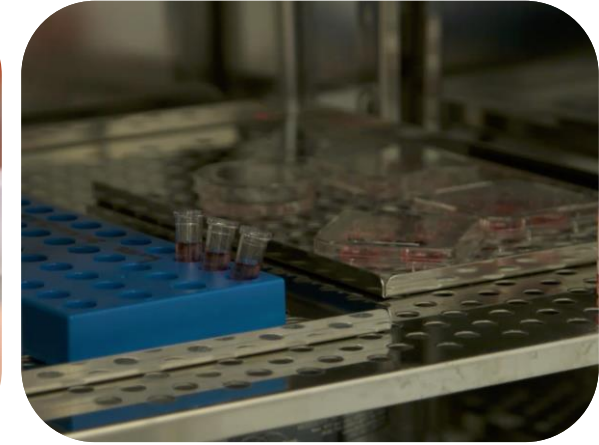
Ootsüütide otsimine, pesu, et kõrvalistest osakestest lahti saada, loputus küpsemislahuses enne küpsemis-viaalidesse panekut

Ootsüütide küpsetamine

Ootstüütide küpsemiseks on mitmeid võimalusi:

1. Küpsemine transpordikonteineri viaalides kogu küpsemise ajal 20-24 hours
2. Naastes laborisse mõne tunni pärast – eemaldage katseklaasi kaas ja asetage need CO2 inkubaatorisse. Kuigi keskkond on Hepes-puhverdatud, sisaldab see ka bikarbonaati, mis on oluline ootsüütide ja embrüote elujõulisuse tagamiseks. Ärge kunagi liigutage munarakke küpsemise ajal.
3. OPU toimub labori lähedal ja nad küpsevad 4-auguga Petri tassis 500 µl lahuses
4. Pea meeles, et küpsemiskeskkonna puhul ei tohi kunagi kasutada õli, kuna lipofiilsed hormoonid migreeruvad õlisse ja puuduvad seejärel keskkonnas, et ootsüüte küpsetada.

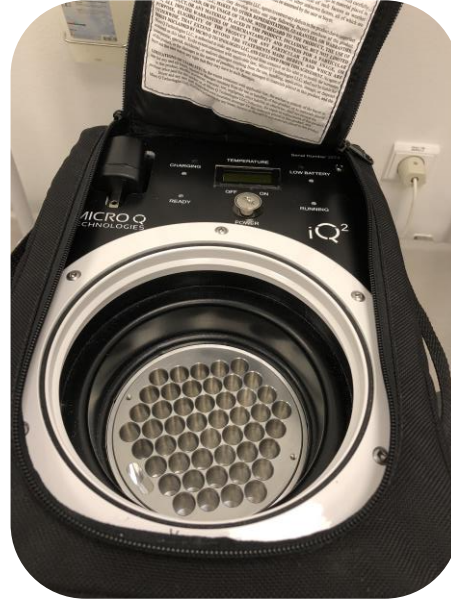
Ootsüütide/embrüote transport

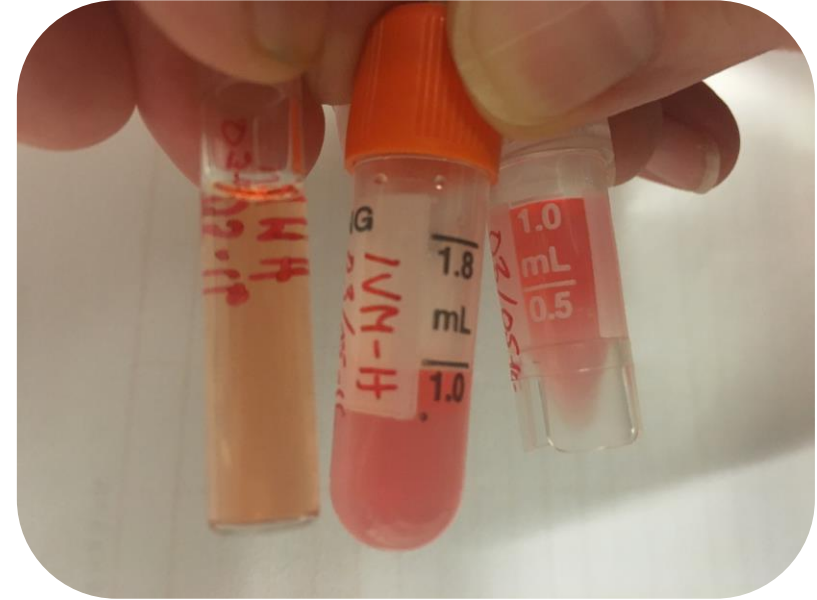
NB Embrüotoksilised
plastiktorud

Veendu et viaalid ei ole embrüo-toksilised –
hangi nimekiri sellistest, mis on testitud veiste embrüotega

Tea ja kontrolli temperatuuri transpordimahutis !

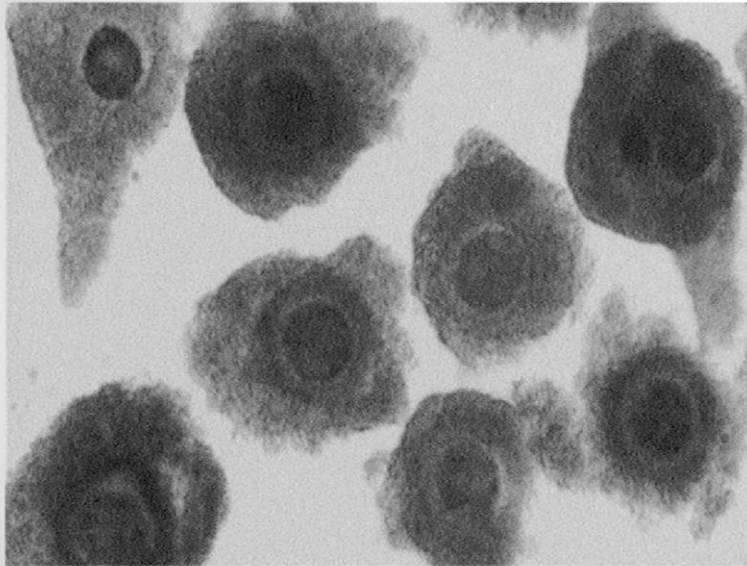
Pea meeles: Kuna keskkond on Hepes-puhverdatud, ei tähenda see, et see ei säilitaks pH-d lõputult, kuna see sisaldab ka bikarbonaati

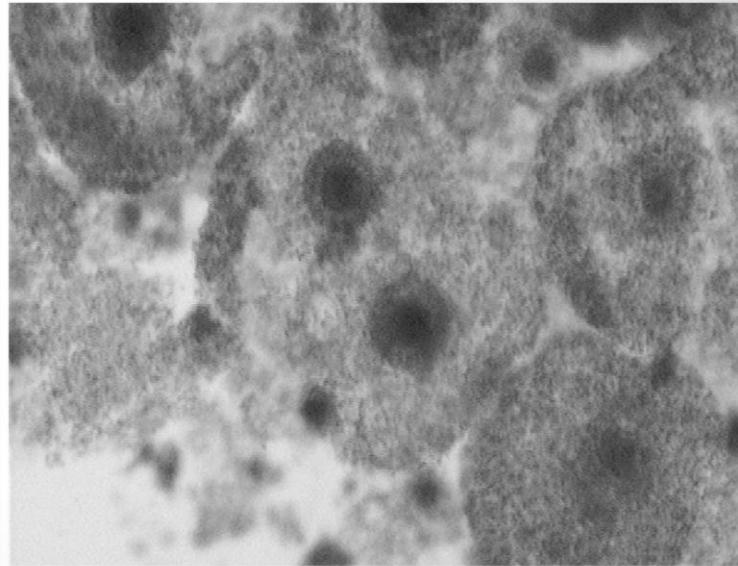
20- 24 tundi ootsüütide küpsemist

6 % CO₂ ja atmosfääriõhuga

Immature oocytes pre-IVM:

Cumulus expansion following IVM:

Sperma ettevalmistus

Sperma pesu lahus

Sperma pesemiseks tsentrifugimise ajal enne in vitro viljastamist

Labori sisustus, seadmed, KK ja SP

Küpsemine (IVM)
Ootsüütide aspireerimine ja küpsemine

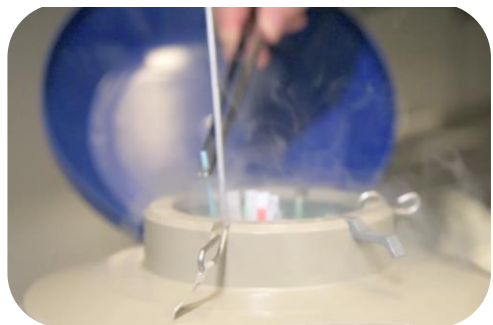
Sperma ettevalmistus

Viljastamine (IVF)

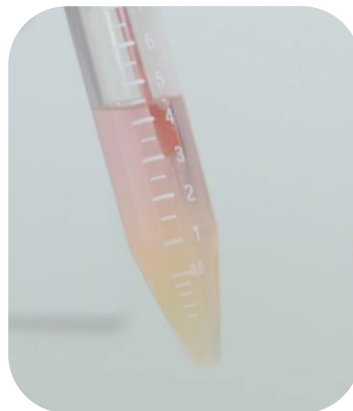
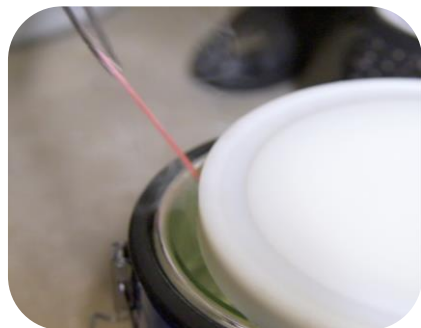
Kumuluse rakkude eemaldamine ja kultuur(IVC)

Sperma ettevalmistamine

Aseta külmunud sperma kõrs 37 °C sooja vette minimaalselt kaheks minutiks . Oma sobivad anumad .

Tsentrifuugi 5 minutit
328 x g

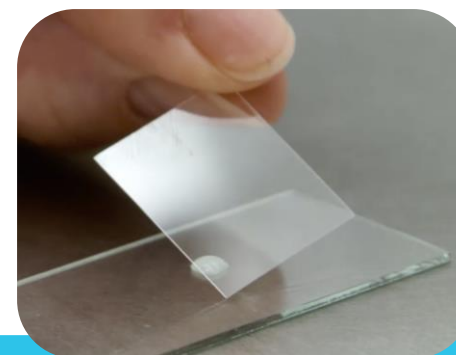
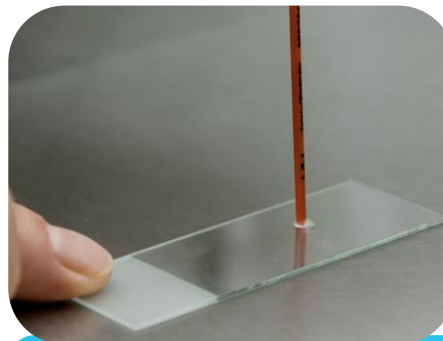
Eemalda supernatant

Lisa värsket lahust

Tsentrifuugi uuest 5 minutit

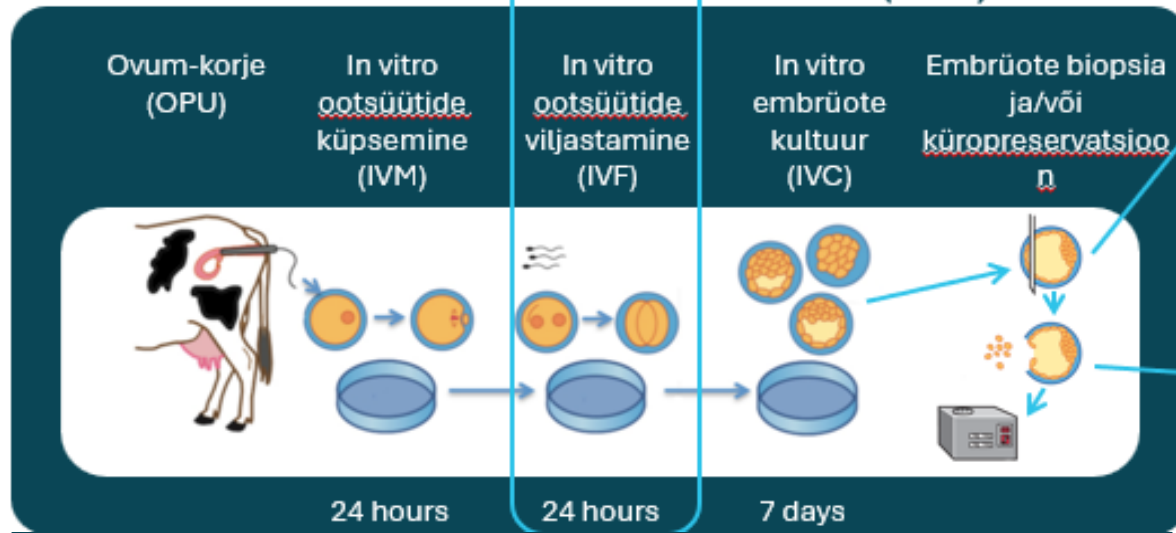
Hinnake liikuvus kohe, samal ajal, kui seemnerakkud on esmakordselt tsentrifugeerimisel

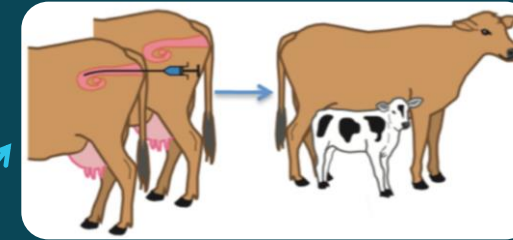

Viljastamine

In vitro embrüote tootmine (IVP)

Embrüote ja tiinuste siirdamine

9 months

Embrüote SNP-kiip genoom selektsioon

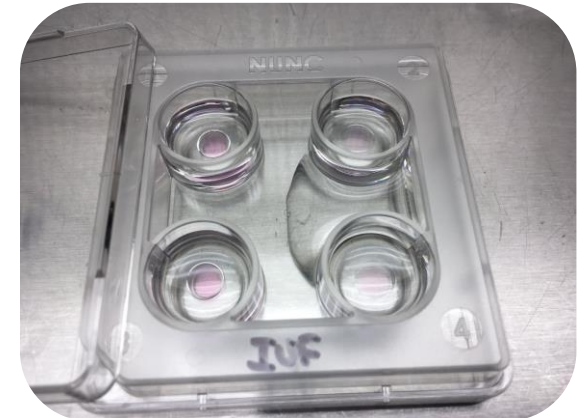
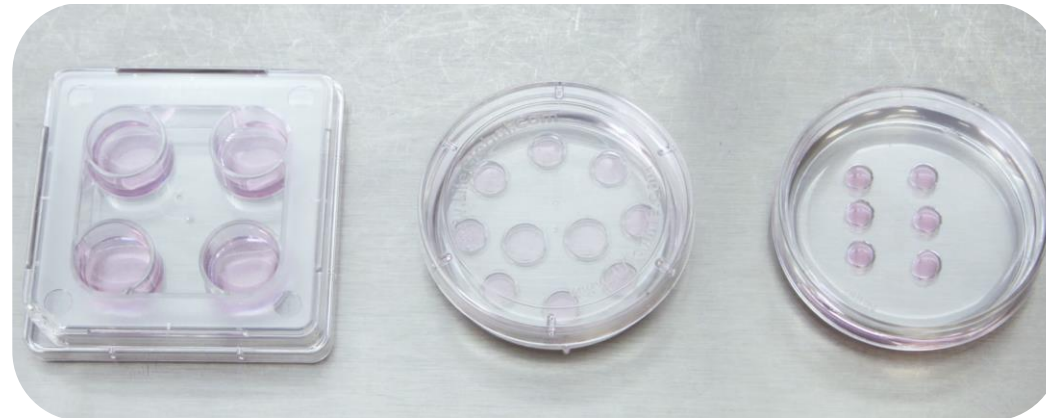
In Vitro Viljastamine(IVF)

4-auguga
Petri tass

Ettevalmistatud
Mikro-tassid

Tilgad asetatud
35mm Petri tassis

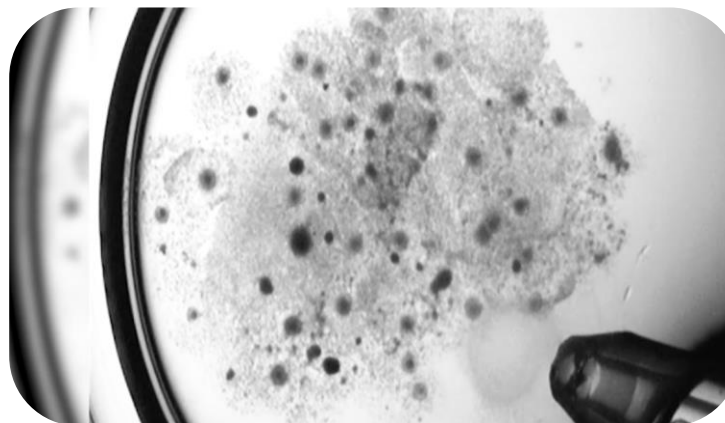
Tilgad
4-auguga
Petri tassis

IVF plaatide ettevalmistus

Arvutatud koguse spermatsuspensiooni lisamine

Lisa arvutatud kogus spermalahust IVF- lahusele koos küpsete ootsüütidega. See on hinnanguliselt 10 ul tilkade kohta ja 50 ul Petri tassile

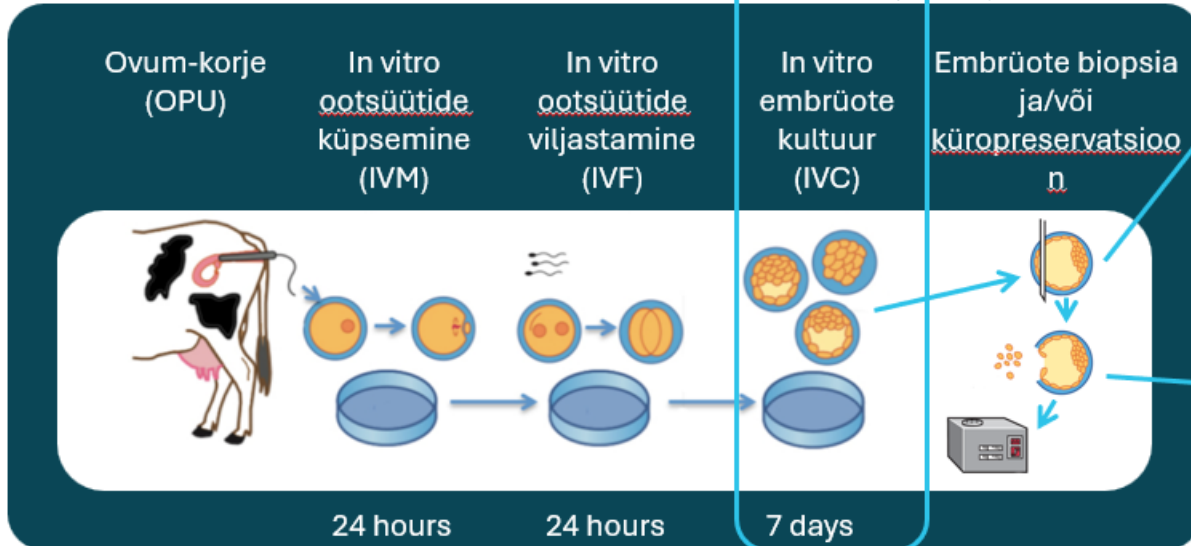

Inkubeeri üleöö 5-6 % CO₂
atmosfääriõhus 38.8°C juures

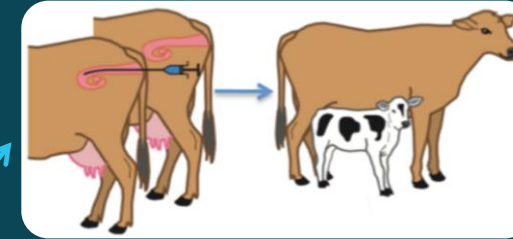
Kui spermide liikuvus oli madal ?

Kultuur

In vitro embrüote tootmine (IVP)

Embrüote ja tiinuste siirdamine

9 months

Embrüote SNP-kiip genoomseleksioon

Inkubatsiooni ja kultuuri tingimused

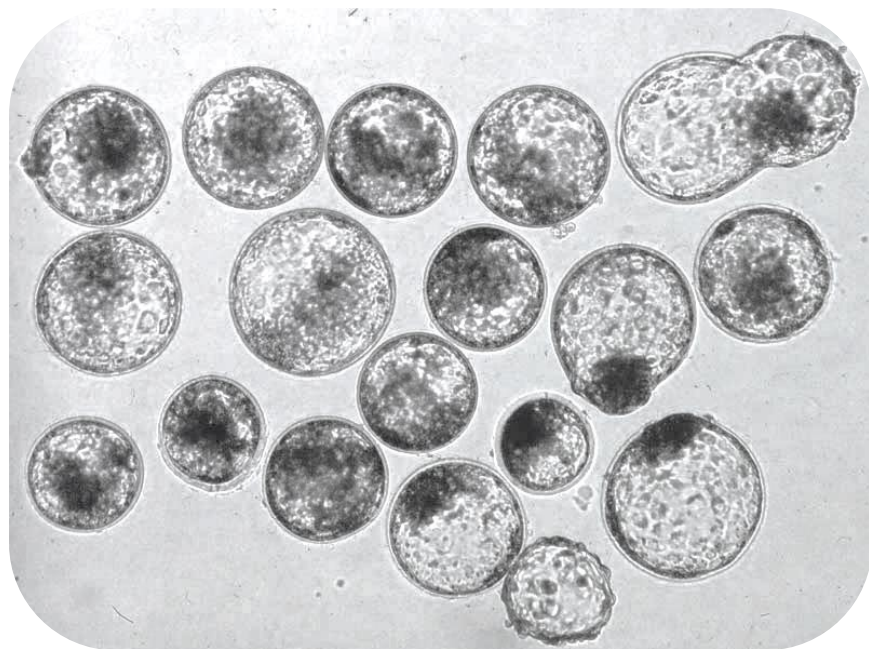
- IVC inkubatsioonitingimused on madala O₂ tasemega
- Kasuta ainult ISO sertifikaadiga tööstuste lahuseid
- Ära tee ise ja ära kasuta seerumit
  - Suure järglase sündroom (LOS)
  - Patogeenide leviku risk
  - Ebähtlased tulemused sõltuvalt seerumi partiist

Päev 7

IVF Embrüod

Päeva lõpuks ...

Päris päeva lõpus

Esimesed IVF vasikad sündinud külmutatud embrüotest 2017 aastal Indias

IVF tuleviku tehnoloogiad

IVEP (In Vitro embrüote tootmine):

- Eesmärk on toota embrüoid täielikult laboris ilma traditsiooniliste viljastamismeetoditeta
- In vitro gametogenees võimaldab arendada spermat ja munarakke tüvirakkudest, laiendades võimalusi kunstlikuks viljastamiseks

Geneetiline inseneriteadus ja geenide muutmise tehnoloogiad:

- Geneetika edusammud nagu CRISPR-Cas9, omavad tohutut potentsiaali IVF-i tulemuste parandamiseks.
- Võimaldab paranda geneetilisi kõrvalekaldeid embrüotes ja vähendada pärilike haiguste edasikandumise riski

Tehisarv (AI) IVF-is:

- AI algoritmid saavad analüüsida suuri andmehulkasid, et aidata embrüote valimisel
- Ennustusmudelid aitavad tuvastada elujõulisemaid embrüoid, mis viib kõrgemate edukuse määrade ja optimaalse ressurside jaotamiseni

Robotid IVF-is:

- Erinevate laboritegevuste automatiseerimine IVF-is, munaraku ja embrüo kultuuris
- Robotid süsteemid aitavad täpsete ja standardiseeritud protsessidega, vähendades riski ja inimlikku eksimust ja potentsiaalselt parandab tulemusi

Lotte Stroebech,
DVM, PhD

Kui saad sellest unistada – saad seda teha !

Täna tähelepanu eest ja aitäh

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda